

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ignatii Loiolae Vita

Maffei, Giovanni Pietro

Antverpiae, 1605

Aequitas animi, & constantia eiusdem. Cap. IX.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11486

CAPVT IX.

ADVERSVS ea quæ videntur acerba, & contra omnes va-
rietates quæ in vita versantur, animo fuit semper ita præ-
senti, vt nūquam vel à statu naturæ vel à religiosi digni-
tate discederet. Romæ cum apud nobiles quoldam, vt so-
lebat, de rebus diuinis familiariter ageret, instituto iam sermo-
ne, trepidus ab domo nuntius ei repenti in aurem insuffurat, li-
ctores in domesticam suppellectilem à creditoribus immisos, cū-
cta miscere & euertere; vix ab eis impetratum sustineret tantisper,
dum ipse tota de re certior fieret. His auditis Ignatius: Bene ha-
bet, inquit: & inchoatam disputationem admirabili tranquillitate
animi absoluit. Quærentibus dein amicis quid subitæ rei
accidisset: Noster, inquit, œconomus, ad necessariam ædificatio-
nem ære alieno contracto, in præsentia soluendo non est; impa-
tientes moræ creditores ad auferenda pignora ministerium fo-
rense miserunt; ii perturbare dicuntur omnia; sed me res nō mo-
uet; nam strata si abstulerint, humi pro nostra paupertate cuba-
bimus; vnum vereor, ne inter tumultum, commentarii de religio-
ne pereant, magna cura & labore confecti; hos ego sanè velim
saluos; cætera negligo. Tum ii qui aderant, Patris patientiam ad-
mirati, facinus indignum exclamant; domum nostram aduolant;
prædesque pro Ignatio facti, satellitum proteruitatē magno cō-
uitio cohibent; neque ea res cuiquam amicorū fraudi fuit: liqui-
dem aureis ducentis ab Hispano doctore, cuius modò memini-
mus, Hieronymo Arzio, & quidem quid accidisset ignaro, poste-
ra die submissis, nullo ipsorum incommodo æs alienum est per-
solutum. Suscepta negotia in finem vsque perseveranter vrgebant
neque verò, quos sibi locios expeditionum assumpserat, torpere
patiebatur. Vbi necessarium iter vel quid aliud grauioris mo-
menti destinasset in diem certam, præsertim si postularet occa-
sio, nulla vi tēpestatis aut alia quauis difficultate deterrebat,
quominus ad constitutum tempus cogitata perficeret. In aduen-
dis principibus viris, quod ille necessariò & sæpe faciebat, cun-
ctas aulæ molestias, & indignitatem, & aulicorum contumaciam
deliciasque vorabat alacritate mirabili; acciditque aliquando, vt
aditu exclusus, commodam admissionem horas ipsas quatuordec-
cim ieiunus obsederit. Si quid, re bene perspecta, consiliariis etiā

adhibitis, decreuisset, haud ita facile se ab eo deduci patiebatur. Ad Ecclesiasticam disciplinam pro sua parte adiuuandam statuerat, ne quis ex aliis ordinibus, quamuis eruditione, aut eloquentia, aut alia qualibet laude clarus, in Societatem admitteretur: quineriam si quis per imprudenciam irrepsisset, qui vel die vnum in alienis castris fuisset, contra nitentibus interdum aduenae propinquis, amicisque gratiofis, remittebat ad pristina signa, vel si minus pareret, certe è Societate pellebat: ne ceteri nimirum ordines de nobis conqueri possent, aut Societas quasi quoddam per-
fugium defensoribus esse putaretur. Neque minorem animi fortitudinem praestitit in iis tuendis, quos, probato ipsorum spiritu & vocatione, in Societatem adscripsisset; quorum constantia cum parentibus (vt sic) per amplissimos etiam viros acerrime interdum oppugnaretur; Ignatius, vbi opus fuit, coram summo ipso Pontifice, suorum causam contra opes & gratiam, diuino fretus auxilio, sine vlla dubitatione metue, non solum defendit, sed etiam obrinuit. Itaque principes etiam viros Iulius III. Pontifex maximus festiue admonerat, ne cum Ignatio contenderent; utique non vellent è certamine victi discedere. Cum lege cauisset ne quis è nostris vel exsequiarum, vel sacrificii, vel cuiuspiam omnino ministerii nomine pecuniam aut eleemosynam vllam acciperet, ne dum cogeret: eam ipse legem diligenter sancteque in omni vita seruauit: neque commisit vnquam, vt fidem suam, in rebus praesertim sacris, temere obligaret: vel (quod vitandum est maxime) specie pietatis quaestum facere videretur; quo in genere illud insigne memorant: Grauiter aegrotabat aetate iam deuexa idem Hieronymus Arzius; ad hunc, visendi causa (fuit enim in colendis amicitis diligentissimus) cum venisset Ignatius, hominemque benigno & spiritali alloquio recreare conatus esset: ille de futura vita sollicitus, aureos ducentos ad piacularia sacra pro se facienda sudario inuolutos instruit Ignatio obtrudere; quos cum obfirmato animo reiecisset Pater, quod diceret se alieno periculo doctum, ab huiusmodi conuentis iam pridem abstinere, neque plus oneris velle suscipere, quam quantum praestare cum fide posset: admiratus ille sanctimoniam & integritatem viri, eam ipsam summam paulo post ad eundem sine vlla conditione transmisit. Tum Ignatius sponte complures hostias ad expianda amici peccata decreuit: neque in officii & caritatis certamine vinci se ab laico passus est. Pacem & concordiam (quoad officium & Dei gloria pateret) non modò cum suis, verum etiam cum alienis omni cura studioque, retinuit semper; & cauit ne, aut per se aut per suos, factò

dictōve quemquam offenderet. Cū Martinus Olanius, qui collegio Romano annos aliquot magna cum laude profuit, excellenti vir ingenio doctrinaque, theses aliquot de more proposuisset, in quibus erat caput de Immaculato, ut appellant, Conceptu beatæ Virginis; licet ea de re Ignatius pro sua egregia in Deum & Virginem pietate minimè dubitaret, tamen ne Fratres Dominicani, qui ad disputationē inuitabantur, id ægre ferrent, seque nominatim prouocari putarent, (cōtrariā enim sententiam auctore D. Thomæ tuentur eorum plerique) eam thesem induci tollique omnino imperauit. Anno Christi nati M. D. LIII. cū Societas in Hispania, Deo adiuuante, maiorem in modum cresceret, grauiā in nostros crimina repente conficta ab iniquis, & Exercitiorū spiritualium præcipuè liber in suspicionem apud sacros Inquisitores magno apparatu artificioque vocatus est; quo nuntio Romam allato, multi auctores Ignatio fuere, ut se suoque omni ope tueretur; accusatorum calumnias & improbitatē in tanto præsertim suæ existimationis ac famæ periculo redargueret. At ille, conscientia testimonio ac Dei bonitate subnixus, nihil extrinuit, remque totam sine vllō tumultu magistratibus cognoscendam reliquit, quorū opera & veritas breui paruit omnibus, & ex eo tempore Societas in iisdem prouinciis felicioris in dies habuit progressus. Nec minor anno insequente in nostros, qui in Gallia versabantur, procella defrauit. Siquidem graui ab aliquot illustribus Theologiae doctoribus decreto proposito, utque aded lacerata ac tantam in inuidiā adducta Societas est, ut eam nō modò profanum vulgus, verū etiam concionatores ipsi quotidianis probris & conuitiis è superiore loco proscinderent. Ei decreto criminibusque scripto refutandis cū se aliquot è nostris Ignatio paratos offerrent; ac res indigna minimeque toleranda cunctis videretur esse, verbis ex Euangelio desumptis Ignatius: Pacē, inquit do vobis: pacē meam relinquo vobis: neque certamen cum aduersariis vllō pacto suscipi est passus, quod diceret, proculdubio fore, ut ipsa dies & nostrorum innocentia factis probaret, & inimicorū cogitationes & consilia frangeret: id quod nō ita multo post Dei beneficio est factum: nam & accusatio tota breui consenuit, & ipsis criminationibus illustrata Societas radices in iis regionibus egit altiores. Admirabilem verò facilitatem, vel potius animi altitudinem, Romæ ostendit Pater in acerbitatis vicini cuiusdam iniuriis perferendis; namque is, ut nostros in proximam sibi domū immigrasse cognouit; cū Ignatium sociosque, ut alii multi, sine causa pessimè odisset; vna re valde

valde lætatus est, quòd vendendi suas ædes, quippe nostris valde
 opportunas, & conficiendæ pecuniæ præclaram sibi occasionem
 oblatam putaret. Ergo, vt peregrinum ad condiciones quamlibet
 iniquas cogeret, variis artibus patientiam hominis exercere cõ-
 stituit: ac primùm in atrii cuiusdam interjacentis, quod finibus
 nostris contineri constabat, possessionem impudenter inuasit:
 neque tamen Ignatius eam rem iudicio persecutus est. In id atriu
 deinde pavones, & alia demisit atriilia; quæ obuertis in eam par-
 tem cubiculis nostris molestissimo clangore diu noctuq; obstre-
 perent: nequaquam expostulauit Ignatius; eidem, triclinii parie-
 tes in eam partem luminis causa perforare volenti, per summam
 contumeliam restitit ille: nihilominus quieuit Pater, atque ob
 id ipsum cæco aliquot annos triclinio est vsus. Cùm hæc maxi-
 mè ageret vicinus, vltro Ignatium ac socios tota Vrbe institit
 criminari, bipedumque nequissimos & cupidissimos dicere, qui
 in alieno solo, non contenti malè paratæ ingenti pecunia, domi-
 busque per falsam religionem occupatis, possessiones in dies con-
 tinuare, seque ipsum patriis ædibus pænè per vim exturbare cõ-
 tenderent. Quæ res cùm delatæ ad Ignatium essent, non modò
 sedato animo tulit, vt cætera, sed etiam ex eo die Dominum de-
 precari pro aduersario cepit ardentius. Denique cùm ille diu-
 terna importunitate nostros ad quamlibet iniquum pretiu per-
 duxisset, & piorum subsidiis domus tandem esset coëmpta, ita ex
 ea migravit, vt, quasi mox æquanda solo esset, sic omnia inde fer-
 ramenta, fores, fenestrarum obices, atque adeò elaborati lapidis
 quidquid potuit, secum asportauerit; neque tamen grauius ea de
 re questus Ignatius est, neque tali homini, aut vlli omnino mor-
 talium, vllò vmquam nomine litè intendit. Neque verò ab ho-
 minibus tantum, sed etiam ab ipsis pænè temporibus, inuictum
 animum præstitit; siquidem nulla vmquam vel domestica ino-
 pia vel publica annonæ caritate adduci potuit, vt cõtra Christi
 consilium de craftino sollicitus esset; aut, qui nomẽ Societati pro-
 fiterentur, modò ad institutum idonei forent, eos, quanquã in-
 genti pressus familia, repudiaret. Atque hoc eo magis homines
 mirabantur, quòd illo ipso tempore viri locupletes ac principes,
 inopiæ metu, multos è domesticis cõuictoribus non sine rubore
 dimitterent. Itaque cùm ex Ignatio quidã è familiaribus pro a-
 micitia sciscitaretur, quid ita alii diuites & pecuniosi in tantis
 annonæ difficultatibus familiã sumptusque minuerent; contra
 ipse nullis vectigalibus, nullo certo reddito fultus, eandem auge-
 ret? Non satis attendis, inquit ille, quæ sit vis ac natura virtutis

illius, quam in Theologicis virtutibus secundam Apostolus numerat; cui, certis & exploratis in rebus, locus esse qui potest: Spes enim, ut idem ait, quæ videtur, non est spes; nam quod quis videt, quid sperat? Neque verò timendū esse, ne qui aues cali pascit, & agri lilia splēdidissimo vestit ornatu, quæ neque serunt, neq; nē, neque in horrea cōgregant; idē suis operariis, in Ecclesia vinea nullo stipēdio laborantibus; necessaria ad exigendā vitā alimēta deesse patiatur. Quod ille videlicet cum iam inde ab ipsa cōuersione multis documentis præclare didicisset; tum verò post suscepta Societatis gubernacula magis magisque experiebatur in dies; quo in genere, ne sim longior, nonnulla subiiciam: Cum in sumptus quotidianos aliquando esset opus præsentī pecuniæ; atque ad nescio quid cōmendū Ioan. Crucius rei domesticæ curator exisset, incerta etiam tum luce quidam ei repenti sacculum auro plenum obtulit, ac nihil effatus, illico sese è conspectu proripuit. Ioannes verò, quæ erat simplicitate, ut auri speciem vidit, illusionem ac præstigias diaboli suspicatus, in proximam ad beatam Mariam supra Mineruam sese recipiens, diuinam opē suppliciter implorauit; domum deinde regressus, pecuniā inspectā & forma & materia probam repperit; Dei quæ clementiā ac benignitatem admirans, in ea quæ destinauerat, sine cuiusquam damno vel molestia insumpsit. Idem, cum in magnis rei familiaris angustiis Deo superisque in Laterano supplicasset; in reditu ad Colossæum theatrum illi subito vir quidam ignotus aureos centum in manum dedit, ac statim apparere desit. Quare Ioannes non tantā latitia quā horrore peresus, pecuniam domum attulit. Ignatius verò gratias quidem egit Domino, sed talibus iam pridē assuetus, nihil rei nouitate commotus est. Rursus nostris pecuniæ inopia laborantibus, quidam è Patribus dum nescio quid exquirat in arcula tomento scrutisque vilissimis plena; nihil minus opinanti venit in manus chartaceū inuolucrum aureis referatum ita nitidis atque micantibus, ac si tum primum ex officina prodirent: quo tam insperato subsidio præsentī egestati peropportunè subuentum est. Quodam die sub vespere, cum domi panes, vinum, ligna penitus defecissent; postridie manè, præter omnium expectationē, à nobili matrona vehes lignis onusta submittitur; ea ligna dū in cella vinaria, ut fit, cōdit ianitor; ianuam domus patentē reliquit imprudēs: recordatus deinde, cum ad occludendum accurrisset, repenti modios aliquot frumenti & vini cados in ipso vestibulo reperit: neque adhibita quantavis diligentia unquam rescire potuit, quis ea dona misisset. Hæc igitur &

alia eius
stimam
nam in
curit
fama

I
v
(
fed r
us d
max
illa r
omn
in iis
bat v
coll
sim
ranc
eili a
Ad e
que
tion
prim
cont
vide
ac m
liqu
cum
hor
loc
qua
offi
pib
dite
iis
suo

alia

alia eiusmodi subinde accidebant, quæ politico supercilio rem estimanti, friuola cuiuspiam fortasse videantur, sed certè & paternam in famulos, Dei providentiam satis declarant; & Ignatii securitatem atque fiduciam ab omni stultitiæ vel temeritatis infamia vindicant.

EIVSDEM RATIO GVBERNANDI.

CAPVT X.

IN consilio capiendo, & rebus gerendis, cum Deum semper, ut dictum est, accurata supplicatione consulere, tum verò (quod mirum forrassè cuiuspiam videatur) non pietatis gustu, sed rationis ductum præcipuè sequebatur: ut non ratione spiritus dulcedo præiret, sed dulcedinem ratio. Hoc enim aiebat vno maxime belluis homines antecellere, quod hi ratione vtantur, illæ nequaquam. Idem ad exsequenda consilia, quoad fas esset, omnes artes & humana præsidia sic adhibebat, quasi omnem spem in iis repositam haberet; rursus ita Deum orabat, & ex eo pendebat vno, ac si nihil omnino in rebus humanis opis aut perfugii collocaret; atque hoc pacto (quod longè optimum ac perfectissimum est) prudentiam cum pietate iungebat; ipsaque negotia, tanquam onera paribus examinata ponderibus, quamuis difficili ac lubrico itinere, ad opratos plerumque exitus perducebat. Ad consultandum autem illud obseruabat in primis, ut in quaque re semper eius rei peritissimos adhiberet; qua communicatione ac lenitate nimirum assequebatur, ut & rationes iniret optimas, neque in arte sua se quisquam ab eo vel præteritum, vel contemptum, iure conqueri posset. Ac cæteris etiam in rebus videbat etiam atque etiam, ut vniuscuiusque dignitatis, ætatis, ac meriti ratio haberetur. Petronius erat Pisauensis, qui ante aliquot annos mortuus est, egregia pietate & virtute presbyter; is, cum tres minores natu germanos fratres ad Societatem suis adhortationibus perduxisset; eum semper Ignatius adolescentulis loco parentis ac præsidis voluit esse: neque de iis grauius quidquam, nisi ex illius auctoritate ac sententia, statui passus est. Ad officia vel negotia, quæ per se obire non posset, cum viris principibus transigenda, viros eligebat, reru vsu ac dicendi copia præditos; atque iis ita vel scripto vel verbis madata dabat, ut liberu iis omnino relinqueret, cum in rem præsentem venissent, suo ipsorum arbitratu cuncta ex re & ex tempore moderari.